

**«Ә.Жангелдин атындағы орта мектеп» КММ бойынша
Мектеп психологтарының іс-шара жоспары бойынша
жүргізілген жұмыстар.2022-2023, 2023-2024 оқу жылы**

Оқушылардың психикалық және психологиялық денсаулығына, олардың әлеуметтенуіне, әлеуметтік бейімделуіне қолдау көрсету мақсатында мектепте психологиялық қызмет жұмыс істейді. Мектептің психологиялық қызметінің негізгі мақсаты – оқу-тәрбие үрдісінің барлық қатысушыларына жан-жақты әлеуметтік-психологиялық қолдау көрсету.

Психологиялық қызметтің міндеттері:

Білім алушылар мен тәрбиеленушілердің оқу іс-әрекетінің білім беру уәждемесін, үлгерімін, шығармашылық өзін-өзі іске асыруын, психологиялық жай-күйін тұрақтандыру, бейінді өзін-өзі айқындау және басқа да қолайлы жағдайларын қалыптастыру.

Білім беру қызметіндегі қиындықтарды анықтауға және диагностикалауға, консультация беруге, білім беру ортасы жағдайында психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мен қолдау көрсетуге, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың, ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің психологиялық салауаттылығын сақтау және нығайтуды көздейді.

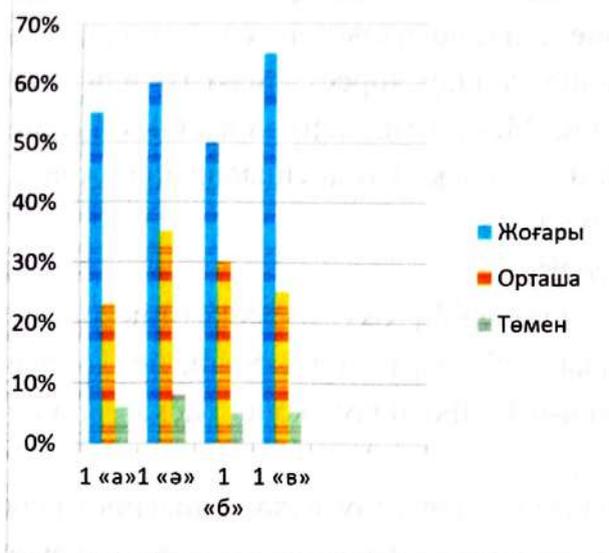
Мектеп психологтарының жұмыс жоспары жасалып бекітіледі. Іс-шара жоспарын жасау барысында Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығының 2-қосымшасына сәйкес жасақталды. Қазақстан Республикасы Оқу-Ағарту Министрлігінің 2022 жылдың 25 тамыздағы № 377 бұйрығы орта білім беру ұйымдарындағы психологиялық қызметтің жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы бұйырықты басшылыққа ала отырып, мектепшілік бұйырық жасақталып, мұғалімдерге таныстырылды. Педагог-психологтар өз қызметінде көрсетілген нормативтік құжаттардағы жұмыстың барлық бағыттарын қамтитын құжаттаманы жасайды.

Жұмыс жоспарындағы іс-шаралар 5 бағыт бойынша жүзеге асырылуда. Психодиагностикалық, консультациялық, ағартушылық-профилактикалық, түзету-дамытушылық және әлеуметтік – диспетчерлік қызмет бағыттарында.

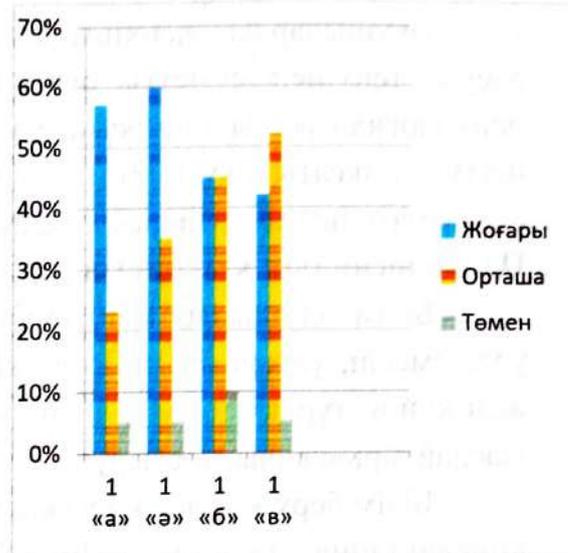
Психологиялық қызмет жұмысының маңызды кезеңдерінің бірі 1 және 5-сынып оқушыларының бейімделуі болып табылады, өйткені бұл кезеңде оқушылардың танымдық, мотивациялық және эмоционалды-еріктік бөлімдерінің қайта құрылымдауы жүреді. 1-сынып оқушыларының аз бөлігі әлі де оқу іс-әрекетінде қиындықтарды бастан кешіреді (эмоционалды-еріктік бөлімінің бұзылуы, сондай-ақ ата-ана бақылауының болмауы себеп болуы мүмкін).

Жаңа мектеп табалдырығын аттап жатқан оқушыларға мектеп ережесімен таныстырылып, ортамен қарым-қатынасын анықтау және оқушылардың психологиялық анықтау барысында, 1-ші сынып оқушыларына Керн-Иерасек әдістемесі жүргізілді. Жүргізілген әдістеме тексеріліп қорытындыланды. 2022-2023 және 2023-2024 оқу жылының қыркүйек айында 1 сынып оқушыларының

мектепке бейімделу деңгейін анықтау үшін Керн –Йерасек тесті алынды. Онда оқушылар « Ер адам суретін салу», «Сөздер көшірмелері», « Нүктелер көшірмесі» бойынша тапсырмалар орындады.

2022-2023ж

2023-2024ж

Қорытынды: Оқушылардың мектепке оқуға көз қарасы жақсы қалыптасып келеді. Мұғаліммен оқушының арасындағы қарым-қатынас жақсы, оқушылар зейін қойып тындай біледі. Сабаққа белсене қатысып отырады. Мектепке дайындығы орта және таным процестері төмен оқушылармен сынып жетекшілер қосымша жұмыстар жүргізіп, ата-анасымен тығыз байланысып отырды.

1-сынып ата-аналарымен баланы мектепке даярлау барысында отбасы мен мектептің бірлескен жұмыстары туралы сынып жиналысында топтық кеңес жүргізілді. Бастауыш сынып оқушыларын қолдау мақсатында тренинг жаттығулары жүргізіліп отырады. Бастауыш сынып оқушыларымен үзіліс уақытында Саусақ жаттығулары, көз жаттығулары, «Көңілді үзіліс» психологиялық ойын-жаттығулар жүргізілді.

5-сынып оқушыларымен орта буынға бейімделуіне байланысты жыл бойы жұмыстар жүргізілді. «Менің сабақтағы көңіл күйім» суретті тест арқылы оқушылардың сабақтан кейінгі көңіл-күйлері қандай екені анықталды, «Менің сүйікті пәнім» пәнге деген қызығушылығын анықтау бойынша сауалнама алынды. Оқушылардың өздерінің ерекшеліктерін жағымды және жағымсыз мінез-құлық бітістерін тану «Кактус» әдістемесі арқылы анықталды. Оқушылар арасындағы қарым-қатынасты анықтау мақсатында «Менің сыныбым» атты суретті тест алынды. Ата-аналарға, пән мұғалімдеріне орта буынға бейімделуде оқушылардың бойында болатын ерекшеліктер туралы кеңестер берілді.

«Алақай, мен 5 сыныпта оқимын» тренинг-сабақ жүргізілді және «Менің отбасым» атты тақырыпта сурет салды. Мақсаты- 5-сынып оқушыларына орта буында (орта мектепте) оқу жағдайына бейімделу кезеңінде психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету. Сөйлеу тілін қалыптастыру, сөздік қорын молайту, бір-бірімен жақсы қарым-қатынас орнату. Оқушылар берілген тапсырманы орындап, тренингке қатысып көңіл күйлері

көтеріңкі болды. Оқушыларға жаттығу ойындары, отбасыларына арнап салған суреттері қатты ұнады.

Жоспарға сәйкес, «Жасөспірімдердің арасындағы буллинг пен кибербуллинг және одан қорғану жолдары» тақырыбында дәріс сабақтар ұйымдастырылды. Мақсаты: Білім алушылар арасында кездесетін келеңсіздіктердің алдын – алу. Сана – сезімдеріне жат түсініктердің орын алмауын үнемі қадағалау. Жеке тұлғаның өзін – өзі жақсы көру, сыйлай білу қасиеттерін арттыру.

3 сыныптармен «Мен не білемін әдістемесі» жүргізілді.

Мақсаты: Оқушылардың логикалық ойлауын тіл байлығын анықтау.

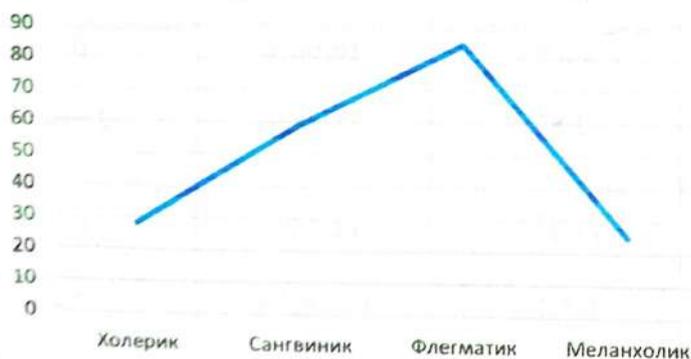
Сыныптар	Ортадан жоғары	Орта 7-11 ұпай	Нормадан төмен
3 а	75%	25%	-
3 ә	72%	22%	3%
3 б	41%	35%	10%

Осы әдістемеден шыққан оқушылармен жеке жұмыстар жүргізілді Мектебімізде 2023жылы кәмелетке толмағандар арасында суицид (аяқталған) фактілері орын алды.

р/с	Аты жөні	Туған жылы	Толық жасы	Сыныбы	Фактінің орын алған уақыты мерзімі			Жасалған теуицидтің түрі, әдісі		Суицид жасауының себебі	Отбасына мінездеме
					Күні	Аптаның күні	Уақыты	Аяқталған ұмтылған	Әдісі		
1	К.А.А	14.06.2009	13	8ә	14.04	Жұма	05.29	Аяқталған	Өзін –өзі асу	Жанұя жағдайына байланысты	Толық

Сонымен қатар оқушыларға Темперамент типін анықтау атты тест жүргізілді. Темперамент –жүйке саласының тума қасиеттерінен туындайтын адамның жеке дара өзгешілігі. Темпераментті анықтау тестің кілті

Темперамент типін анықтау

Қай нұсқаның балы көп болса, сол темперамент иесінің көрсеткіші

Әр нұсқаға «1» ұпай беріледі.

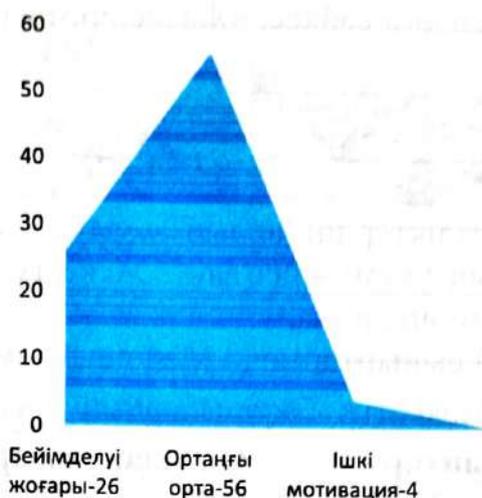
- А) Холерик – (Ыстыққанды)-28
- Б) Сангвиник – (Жеңілқанды)-59
- В) Флегматик – (Суыққанды)-84
- Г) Меланхолик –(Ауырқанды)-25

«Мектеп мотивациясы сауалнамасы» М.К Лусканова әдістемесі бойынша онлайн сауалнама және диагностикалық жұмыстар 5-сынып оқушыларына өткізілді. Мақсаты: Оқушылардың оқу процесіне қызығушылығын анықтау.

Сауалнама сұрақтары

1. Саған мектеп ұнай ма ?
2. Сен мектепке қуанышпен барасын ба, әлде үйде қалғың келе ме ?
3. Сен үй тапсырмасын бермегенді қалайсың ба ?
4. Сен сабақта үзілістің көп болғанын қалайсың ба ?
5. Сен атаанаңа мектеп жайында жиі айтасың ба ?
6. Саған мұғалімнің қатал болғаны ұнай ма ?
7. Өзіңе ең жақын мұғалім?
8. Сенің сыныпта достарың көп пе ?
9. Сыныптастарың саған ұнай ма ?
10. Қиындық болған кезде кімнен көмек сұрар едің?

Мектеп мотивациясы сауалнамасы

Сынып жетекшілерге ұсыныс берілді:

1. Пән мұғалімдері және сыныптастарымен ынтымақтастық қарым-қатынасты нығайтуға ықпал ету;
  2. Ата-аналармен тығыз байланыс;
  3. Оқушылардың оқуға қызығушылығын арттыру.
- Сонымен қатар оқушыларға «Менің сыныбым», «Бақ-бақ» гүлі әдістемесі өткізілді.

2023ж қараша айында 8,9сыныптарға Спильберг-Ханиннің әдістемесі жүргізілді. Мақсаты: Жасөспірімдердің жағдайға байланысты және тұлғалық қобалжуының деңгейін анықтау. Көрсеткіштерді талдауда келесі бағалаулар қолданылады: 30-баллға дейін төмен мазасыздану, 31-44-орташа мазасыздану, 45 немесе одан да көп жоғары мазасыздану.

Оқушы саны	Сыныбы	Шәкілдер	Жоғары 45 және одан жоғары	Орта 31-44 ұпай	Төмен 30 ұпайға дейін
24	9 «А»	Жағдайға байланысты қобалжу	4/16,6%	19/79%	1/4%
		Жеке алаңдатушылық	8/33%	16/66%	0
25	9 «Ә»	Жағдайға байланысты қобалжу	2/8%	21/84%	2/8%
		Жеке алаңдатушылық	11/44%	14/56%	0
22	8 «А»	Жағдайға байланысты қобалжу	1/5,2%	17/89,4%	1/5,2
		Жеке алаңдатушылық	3/15,7%	16/84,2%	0
22	8 «Ә»	Жағдайға байланысты қобалжу	0	16/72%	6/2,7%

		Жеке алаңдатушылық	2/9%	18/81%	2/9%
21	8 «Б»	Жағдайға байланысты қобалжу	2/9,5%	18/85%	1/4,7%
		Жеке алаңдатушылық	2/9,5%	19/90%	0
18	8 «В»	Жағдайға байланысты қобалжу	2/11%	16/88%	0
		Жеке алаңдатушылық	5/27%	13/72%	0

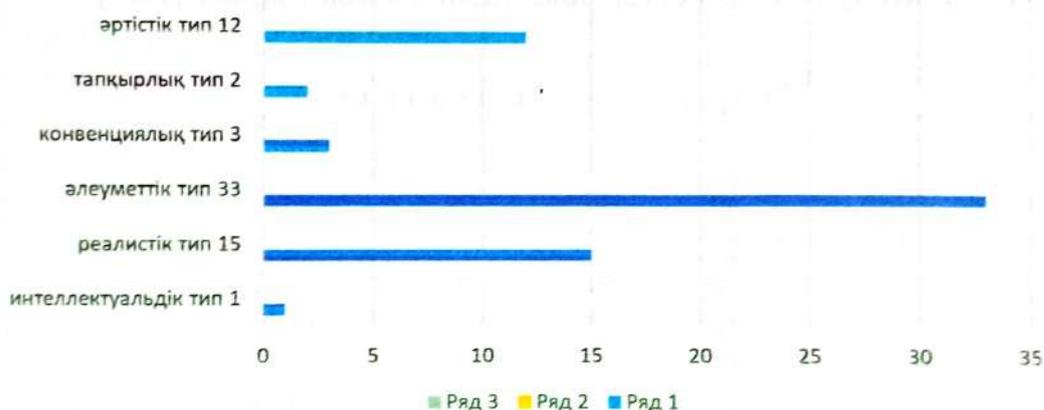
Сауалнаманың нәтижесі әрбір оқушының жауабына сай 3 критерий бойынша шығарылады.

Қобалжудың жоғары және төмен деңгейін көрсетіп отырған оқушылармен сынып жетекші және психолог тарапынан жеке сөйлесілді.

9 сынып оқушыларына «Тұлға типтерін анықтау» бойынша сауалнаманың 2жылдық нәтижелері

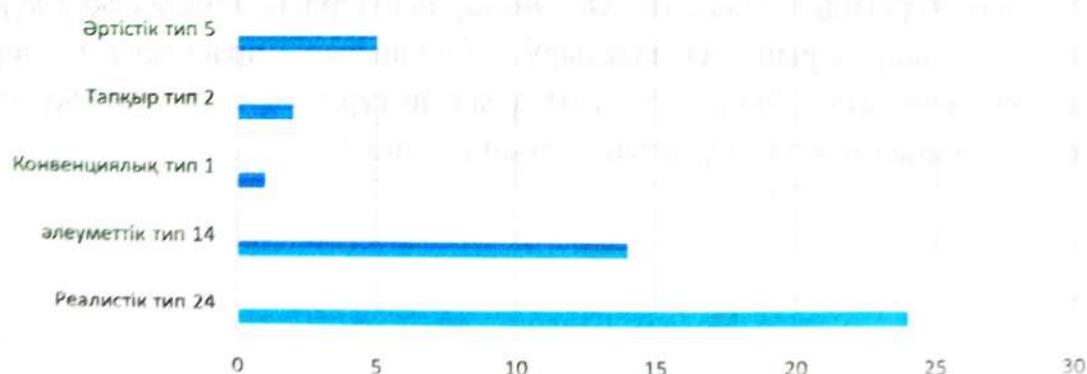
2022-2023жылғы

"Тұлға типтерін анықтау"

2023-2024 жылғы

"Тұлға типтерін анықтау"

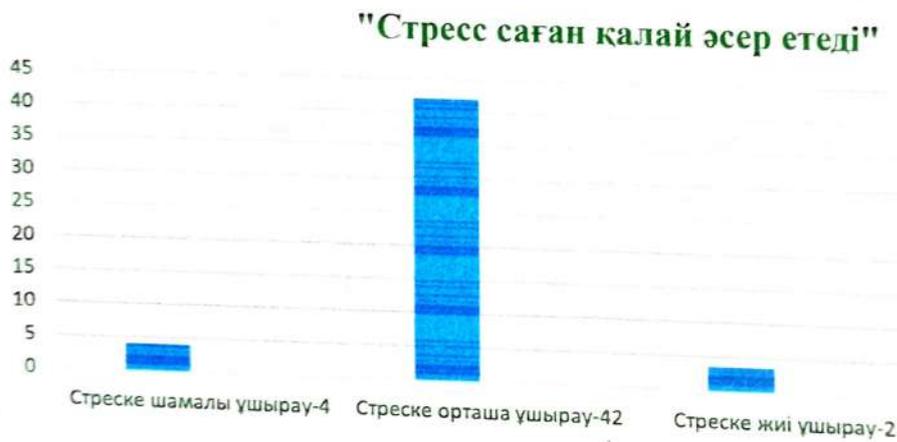

9 сынып оқушыларымен «Мамандық таңтау басты кадам» атты пікірлесу тренингі өтті. Мақсаты. Мамандық таңдауда жауапкершілігі қалыптастыру, оқушыларға мамандықтардың түрлері, олардың адам өміріндегі маңызы туралы

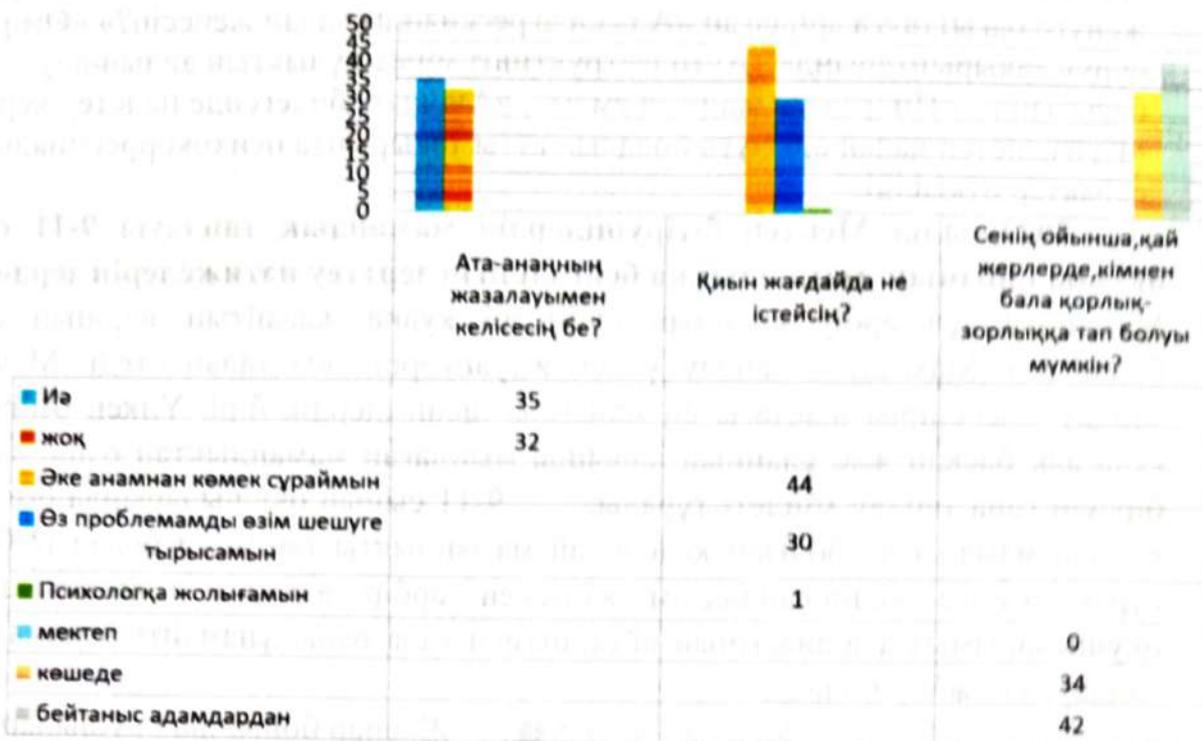
түсінік беру. Оқушыларға нарық талаптарына сай өз қалаулары бойынша мамандық таңдауға жол көрсету мақсатында түрлі тренинг, жаттығулар, мен кімін?, Өірдегі менің орным қандай?, деген сұрақтарға оқушылар өз жауаптарымен бөлісті. Оқушыларға «Менің арман картамы» тақырыбында проективті әдіс жүргізілді.

2023 жылы желтоқсан айында 9 а,э сынып оқушыларына Э.Ховардтың «Стресс саған қалай әсер етеді» аты әдістемесі жүргізілді. Мақсаты: Теориялық аспектілерге тоқталу және стрестен арылудың жаттығуларын ұсыну.

8 сынып оқушыларына «Зорлық –зомбылық туралы мен не ойлаймын?» сауалнамасы жүргізілді. Мақсаты: Оқушылардың зорлық-зомбылыққа күрестің алдын алу шараларын ұйыдастыру. Оқушылар арасындағы зорлық-зомбылықтың анықтау. Оқушыларға 10 сұрақтан тұратын сауалнама жүргізілді. Сол сауалнаманың нақты 3 сұрағын қортындыланды

Зорлық-зомбылық сауалнамасы

Қорытынды: оқушылар арасында зорлық-зомбылық, күш көрсету іс-әрекеттері төмен деңгейде. Басым бөлігі күш көрсету, басқа да зорлық-зомбылықтың түрлеріне қарсы екені. Жеке бастарына күш көрсету болған жағдайда үлкендерден, әке-анасынан, көмек сұрайтындары анықталды. Және де басқа адамдардың күш көрсету іс-әрекеттеріне қарсы екені, оғаш қылықтарға бұрын соңды кездеспегендіктері анықталды. Әлеуметтік ортада зорлық-зомбылыққа қарсы екендігі. Мектепте және қоғамдық орындарда құқық бұзушылық іс-әрекетін кездестіргендігі анықталды. Отбасынан немесе басқа адамнан көмек сұрауды біледі. Барынша өздерінің шынайы жауаптарын бере білді.

сынып жетекшіге ұсыным: зорлық -зомбылық болғанын, буллинг жасалған сәтте міндетті түрде ата-анасына немесе мектепте сыныпжетекшісіне айтуды ұсынылды.

Кенес: буллинг болмас үшін, оқушы өзін қауіпсіз ортада өмір сүруге, танымайтын кісімен телефон арқылы сөйлеспеуге кеңестер берілді.

Сонымен қатар «Әрбір жан өз бақыттың шебері» тақырыбында мектебіміздің жас мамандарымен психологиялық тренинг өтті.

«Инклюзивті білім берудің мүмкіндіктері» тақырыбында мұғалімдермен

коучинг өткізілді. Барысында мұғалімдер ерекше білімді қажет ететін оқушылармен жұмыста кездесетін кемшіліктер мен қиындықтар туралы пікір алмасып, көңілді

тренинг өткізілді.

Қараша, сәуір айларында Жасөспірімдердің ішкі ресурстарын оятуға, агрессиядан қалай құтылу жолдарын үйренуге және өмірлік қиындықтарды жеңуге бағыттауға арналған «Ал сен агрессияны қалай жеңесің?» «Өмір сүру» тақырыптарында Аутодеструктивті мінез-құлықтың алдын-алу бағытында «Пікірталас жанжал емем», «Ашу ыза билегенде не істеу керек?», «Күйзелістен қалай арылуға болады» атты тақырыпта психокоррекциялық сабақтар өткізілді.

2023 жылы Мектеп бітірушілердің мамандық таңдауы 9-11 сынып оқушыларының мамандыққа бейімділігін зерттеу нәтижелерін зерделеу.

Мамандық-бұл әрбір адамның сүйіп, әрі қуана жасайтын ісі, оның ертеңгі болашағы. Мамандық таңдау үлкен жауапкершілікті талап етеді. Мамандық таңдау жасөспірім шақтағы ең маңызды шешімдердің бірі. Үлкен өмірге енді ғана аяқ басқан жас ұланның алдында мыңдаған мамандықтан өзіне лайықты біреуін ғана таңдау міндеті тұрады. 9-11 сынып оқушыларында болашақта қандай маман несі болғым келеді, қай мамандықты таңдасам болады? Осы бір сұрақ өмірге келіп, сана-сезім жетілген әрбір адамды толғандырады. Кей оқушыларымыз ата-анасының айтқанымен ғана өзіне ұнамайтын мамандықты таңдауға мәжбүр болады.

Жоспар бойынша оқушыларымызға әртүрлі мамандық таңдауға байланысты сауалнамалар жүргізіліп, анықтама жасақталып, қорытындыланып отырды. Атап

айтсақ, «Глав Спаров». Е. Калимовтың әдістемесіне сүйене отырып, қандай мамандық саласына назар аудару керектігі «Мамандық таңдауға арналған» тест жүргізілді. Тесттің мақсаты: баланың тұлғалық ерекшелігің анықтауға және қай кәсіп саласына қызығушылығың анықтауға, қай салаға қызығушылығы басым екенін көрсетеді.

Сонымен қатар биыл келген жас мамандарға «Жарқын болашақ несі- бүгінгі жас маман» тақырыбында психологиялық тренинг өткізілді. Мақсаты: Жас мамандарға көмек көрсету, ұжымда психологиялық жағымды ахуал қалыптастыру және де мотивациясын арттыру.

9 сынып оқушыларына «Мамандық әлемінде», «Тұлға типтерін анықтау», «Кәсіби бағдар», «Мамандық өмір таңдауы», «Мамандықты дұрыс таңдау- табысты өмірдің кілті», байланысты сауалнама, дөңгелек үстелдер, психологиялық тренингтер жүргізілді. Мақсаты: Оқушылардың танымдық қызығушылықтарын зерттеу, кәсіби –бағдар беру жұмысын жүргізу. «Менің болашақ мамандығым»-оқушылардың болашақ мамандық таңдауға деген қарым-қатынасына талдау жасау, Нәтижесінде XXI ғасыр-технология ғасыры, оның ішінде ақпарат сипаты тым басым. Қазіргі уақытта біздің өмірімізді ақпаратсыз және байланыс құралдарынсыз елестету мүмкін емес. Жаңа заман

талаптары барлық ақпараттардан үздіксіз және жедел түрде хабардар болып отыруды міндеттейді. Адамдардың арқасында, ешқандай ұғымға сыймайтын идеялардың өмір шындығына айналуы мүмкін. Соған байланысты да бітіруші түлектерімізден 11 «а», «ә» сыныптарында кезекші сыныпта қатысқан оқушылар саны - 11 «а» сыныбында-14, ал 11 «ә» сыныбындада 13 оқушыдан көбісі информатика, физика және математика, дүние жүзі тарихы, биология бағыттарын таңдап отыр. Қыз балалар-педагогика, медицина, дефектология, биология саласына тоқталып отыр.

11 «А/Ә» сынып оқушыларына Ұлттық бірінгі тәстілеуге психологиялық дайындық мақсатында «ҰБТ-ға дайындығын қалай?», «Мектеп бітіруші сені не алаңдатады?», «ҰБТ-ге қалай барамыз», «ҰБТ-ға дайындық», тақырыбында психологиялық сауалнамалар жүргізілді. Психологиялық сауалнама тексеріліп қорытындыланды, сонымен қатар «Сенімділік күш береді», «Сен ҰБТ-да жеңіске жетесін» атты тренингтер өткізіліп, Ұлттық бірінгі тәстілеуге дайындық кезеңінде сенімділігін, мінез-құлық, эмоциялық, ерік сферасын қалыптастыру мақсатында жүргізілді.

Сонымен қатар 11 «Ә» сыныбымен «ҰБТ-ға дайындау барысындағы психологиялық жаттығулардың тиімділігі» атты психологиялық қолдау тренинг жаттығулармен ойындар өткізілді. Мақсаты: Оқушылардың бойындағы корқыныш, өзіне деген сенімсіздік, эмоционалды күйзелісті, қобалжуды және агрессияны төмендетуге арналған сияқты жағымсыз әрекеттерден арылтып, жағымды позитивті орта қалыптастыру.

11 «А» сыныбында «Бәрінің бастауы махаббат» атты психологиялық тренинг өткізілді. Тренинг мақсаты: Оқушылардың сүйіспеншілік, махаббат туралы түсініктерін кеңейту

20 мамыр күні ұжымымыз таза ауада, табиғат аясында, кәсіби қолдау кедергіден өту, бірліктің арқасында «Біз біргеміз» тақырыбында тембилдинг ұйымдастырылды. Мақсаты: педагогтар арасында қарым-қатынасты нығайту, жағымсыз көңіл күйден арылу, позитивті көңіл күй сыйлау.

Қорыта келе жүргізілген психолог жұмысы жоспарға сай жүзеге асырылды. Жүргізілген жұмыстар уақытында қорытындыланып, желіге шығып отырылды. Психологиялық тренингтер әдістемелер, диагностикалар іс-шаралар өз деңгейінде өтті.

2024 жылы Арнаулы сынып оқушыларымен «Менің көңіл - күйім» тренинг жаттығуы өткізілді. Мақсаты: оқушылардың психоэмоционалдық жағдайларын жақсарту, бір - бірімен жақсы қарым - қатынас орнату. Шығармашылық қабілетті әрі қарай дамыту. Релаксация арқылы жағымсыз ойлардан арылу.

10 сынып оқушыларға «Мен және менің достарым» атты сауалнама жүргізілді.

9-11-сынып оқушыларына «Мамандықты қалай таңдасам екен?», «Бұл жөнінде не білуім керек?», «Сенімділік күш береді» тақырыбымен кәсіптік бағыт-бағдар беру мақсатында кеңес берілді, пікірлесу сағаты өткізілді, бейнеролик ұсынылды. Мақсаты: оқушылардың өмір, мамандық туралы көзқарасын дамытуды, алдағы уақытта мамандық таңдауда дұрыс жолда болуына себепкер болу, таңдаған мамандығының өз бейімділігімен қабілетіне сәйкес келуін нақтылау. Сыныптарда «Мамандық таңдау маңызды іс», «Мамандық таңдау басты қадам» тақырыптарында тренинг өткізілді.

9 «ә» сынып оқушыларына «Мамандық таңдау маңызды іс» тақырыбында оқушылармен түрлі мамандықтар туралы пікірлесу ұйымдастырылды. Әлі шешімін қабылдамай күмәнданып жүрген және бағдарын таңдай алмай жүрген оқушыларға өз өміріне балта шаппастай етіп мамандық таңдау жолында қателеспей дұрыс шешім табуына түсіндірме жұмыстары жүргізілді. Сұрақ-жауап арқылы оқушылардың қызығушылығын тудырған мамандық белгіленді. Оқушылар бір біріне сұрақ қою арқылы тағы шешім табуға болатынын анықталды. Сонымен қатар оқушыларға арман картасы жүргізілді. Өз болашағың өз қолыңда! - дей келе өз болашағың анықтауға сүйсінетін ережелермен таныстырылды.

Оқушыларды ҰБТ –ға психологиялық даярлау жұмыстары ҰБТ-ға оқушыларды психологиялық тұрғыда дайындау кезеңдері төмендегідей:

1. Оқу танымдық қабілеттерін түзете дамыту;
2. Шығармашылық –танымдық қабілеттерін дамыту;
3. Сенімділігін бойларына қондыру;
4. Психикалық күштерден (стресс пен қорқыныш) арылту

Мектеп бітіруші түлектерді түзету-дамыту жұмысының жоспары жасақталып, бекітілді. Мақсаты: Емтихан алдында мектеп бітірушілердің психологиялық дайындық дағдыларын қалыптасстыру, емтихан кезіндегі өзіне сенімділіктерін жоғарлату. Жүргізу әдістері: Диагностикалау, бақылау, әңгімелесу, қысқа лекциялар, тренингтік жаттығулар, жеке және топтық кеңес беру, жаднамалар тарату. «ҰБТ дегеніміз не және оның мен үшін маңыздылығы қандай?», «Өз жұлдызыңды тап», «Ойлар. Сезімдер, Мінез-құлық», «Мамандық - өмір таңдауы», «Күйзелістен қалай құтылуға болады?», «Емтихан кезіндегі стресстен қалай арыламыз?», «Мен өмірді таңдаймын», «Емтихандағы өз-өзіне сенімділік» тақырыбында пікірталас, тренингтер, «Мектеп бітіруші сені не алаңдаты» сауалнамасы өткізілді. І сыныптың оқушылары арасында оқушының оқу пәндеріне деген қарым-қатынасы мен қызығушылығы зерттеуге арналған сауалнама және әңгіме кеңес берілді. І сынып оқушылары мен ата-аналарына

ҰБТ-ға байланысты жиналыста мектеп психологтары «Балам - менің баға жетпес

байлығым» тақырыбында тренинг өткізді.

Ата-аналармен жүргізілген жұмыстар. Мақсаты: көңіл – күйлеріңізді жақсарту, бірігіп жұмыс істеу жүйесін дамыту, ой қозғату, әдістемелік көмектер беру. «Бала тәрбиесі – баршаға ортақ» ата-аналар жиналысы, «Мен үшін әке болу...» Мақсаты: Жанұядағы әке мен бала арасындағы қарым - қатынасты нығайту, ұлттық салт - дәстүрімізге байланысты әке орынының ерекше екенін ұғындыру, әкеге деген бала махаббатын ояту. «Адам өмірі отбасынан басталады» пікірталас, тренингтер жүргізілді.

2023-2024 жылы Әр сыныптарда өтілген ата-аналар жиналысына, жалпы мектепшілік ата-аналар жиналысына қатысып, «Баланың бас ұстазы – ата-анасы», «Ата-ана, балаңызбен байланысыңыз қалай?» тақырыптарында баяндама оқылып, кеңестер берілді. Ата-аналарға жасөспірім шақта суициалдық мінез-құлық өзгешеліктері туралы айтылды.

Әр сыныптарда өтілген ата-аналар жиналысына, жалпы мектепшілік ата-аналар жиналысына қатысып, «Тұлғаның қалыптасуында ата-ананың рөлі» тақырыптарында баяндама оқылып, кеңестер берілді. 1-5 сынып ата-аналары арасында баланың мектепке бейімделіне ықпал ету аясындағы тақырыптарда баяндамалар оқылып, әңгімелер жүргізілді. 9 сынып ата-аналарымен баланың келешек мамандығын дұрыс таңдауына ықпал етіп, көмек көрсету туралы айтылды. Ата – аналар жиналысында «Сіз қандай ата - анасыз?», «Мен қандай ата-анамын?» атты сауалнамалар «Ұстаз бен ата-ана арасындағы қарым-қатынасты анықтау», «Ата-ана махаббаты» тренингтері ұйымдастырылды.

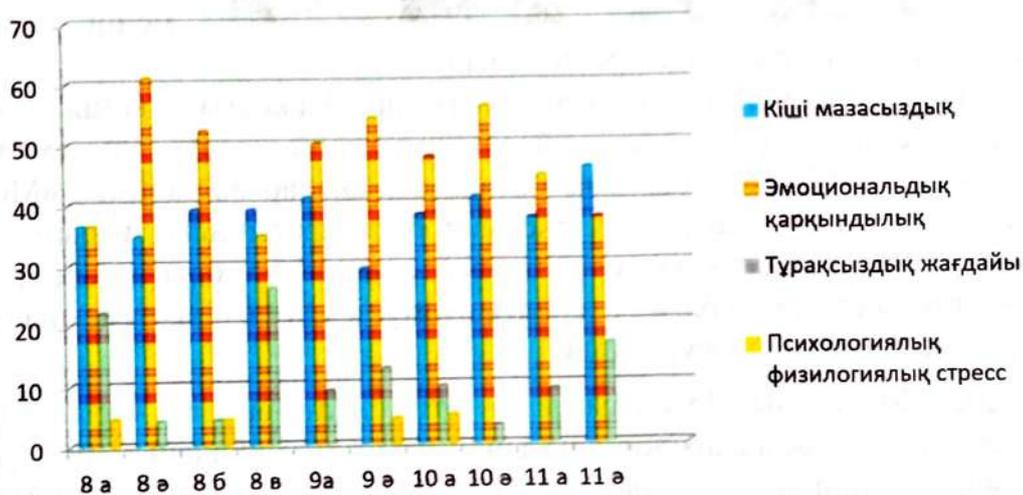
5-ші сынып оқушыларына «Зейінді дамытатын ойын жаттығулары» атты

тренинг өткізілді. Барысы: Оқушылардың қызығушылығын, қарым-қатынас деңгейін, жаңа ортаға бейімделуін, ішкі энергиясын, лидерлік қабілетін анықтауды қамтамасыз етеді және де оқушы туралы жалпы мағлұмат алуға мүмкіндік тудырады.

«Жасөспірімдердің психологиялық дамуындағы қиындықтарға көңіл бөлу», оқушыларға күйзеліс кезіндегі психологиялық көмек туралы кеңес берілді.

8-11 сынып оқушыларына Люшер әдістемесі өткізілді. Мақсаты: Люшердің түстер тесті тұлғаның ситуативтік жағдайы мен реакциясын ғана емес, нақты индивидтің нақты жағдайдағы тұлғалық ерекшеліктерін анықтауға мүмкіндік береді.

9-11 сынып ата-аналарына «Бала өмірінің қауіпсіздігіндегі ата-ананың ролі»

атты тренинг, пікірталас өткізілді. Шараға мектеп директоры Султанова Алтын Амангелдыевна, қалалық білім бөлімінің әдіскері Туkenова Шынар Кадимовна, Атырау облыстық психикалық денсаулық орталығының суицидолог маманы Акбота Сейіт Асылханқызы, мектеп психологтары

мен мектеп әкімшілігі қатысты. Мақсаты: Ата-аналарға бала тәрбиесі жөнінде, әрі отбасында жақсы тәрбие берілуіне ықпал ету, өз баласын жақсы тану, көмек және кеңес беру, ата-аналардың педагогикалық-психологиялық білімін көтеру, басты байлығы-баласы екеніне кеңес беру.

9-10-11 сынып оқушылар қыздарына ШЖҚ КМК №7 Атырау қалалық емхана әкімшілігі «Сенім» жастар орталығы мен «Атырау қалалық Жастар ресурстық орталығы» КММ-нің ұйымдастыруымен бірлескен «Қыз тәрбиесі-ұлт болашағы» тақырыбында семинар-тренинг өтті. Мақсаты: Қыз бала тәрбиесінің ерекшелігі, жасөспірім қыздарға рухани тәрбие беру, қыз баланың қоғамдағы

орның айрықшы түсіндіру, эстетикалық тәрбие беру, жеке бас гигиенасын сақтау, әдепсіздік жолға түспеуді тәрбиелеу. Шараға 65 қыз бала, сынып жетекшілері және ата-аналар қатысты. Аталмыш шара қатысушы қыздарымыз үшін тәрбиелі және мағыналы шара болды. Шара барысындағы медбикенің және психологтың берген кеңестерінен жан-жақты мағлұматтар жинақтай отырып көкейлерінде жүрген сұрақтарына жауап алды, аналарына жүрекжарды тілектерін білдірді. Атырау облысы әкімінің жанындағы әйелдер істері және отбасылық демографиялық саясат жөніндегі комиссия мүшесі Дюсекенова Злиха Қадырбайқызы қыздарымызға адамгершілік, адалдық тақырыбындағы әңгімесін айта отырып, мектебіміздің қыздарын, мектеп психологтарын, ұйымдастырушыларды қыз балалар тәрбиелеуде бергіп жұмыс жасауға шақырды. Шара соңында Қ.Дүтбаева атындағы колледж студенттерінің әсерлі өнерін тамашалады.

Бастауыш сынып оқушыларының МОДО-ға байланысты оқу дайындығын диагностикалау мақсатында тренинг жүргізілді.

«Үрей деңгейін анықтау әдістемесі» Тейлор шкаласы атты сауалнама 6 «А», 6 «Ә», 6 «Б», 7 «А», 7 «Ә», 7 «Б», 7 «В» сынып оқушыларына жүргізілді. Барысы: Оқушы 47 берілген сұраққа ия, жоқ деп белгілейді. Мақсаты: Оқушының бойындағы мазасыздық, қобалжу, шаршау, өзіне деген сенімсіздік байқау.

Нәтижесінде төмендегідей көрсеткіш көрсетіп тұр:

р/с	Сынып	Оқушы саны	Үрей деңгейі жоғары	Үрей деңгейі орташа	Үрей деңгейі төмен
1	7 «А»	16	6	8	2
			37,5%	50%	12,5%
2	7 «Ә»	19	4	15	0
			21%	78%	0
3	7 «Б»	20	7	10	1
			35%	50%	5%
4	7 «В»	19	5	11	2
			26%	57,8%	10,5%

Нәтижесінде төмендегідей көрсеткіш көрсетілді:

р/с	Сынып	Оқушы саны	Үрей деңгейі жоғары	Үрей деңгейі орташа	Үрей деңгейі төмен
1	6 «А»	19	5 26,3%	12 63%	2 10,5%
2	6 «Ә»	17	6 35,2%	11 64,7%	0
3	6 «Б»	21	4 13,6%	17 68%	0

3сынып оқушыларымен оқушылардың танымдық деңгейін диагностикалау

мақсатында «Сөйлемді аяқта», «Төртіншісі артық» атты тақырыпта логикалық тапсырмалар өткізілді. Мақсаты ойлау қабілетін есте сақтауын дамыту. Нәтижесінде: Бұл тапсырмалар мазмұнын тереңдетіп меңгертуді көздейді. Оқушылардың білімін беріктігін қамтамасыз ету үшін, баланың шығармашылық қабілетін дамыта түсу үшін, оқушының дарындылығын тану үшін логикалық тапсырмаларға баса назар аударылды. Берілген тапсырмаларды орындауда оқушылар өз беттерімен ізденді, оқушының ой өрісін кеңейтті, есте сақтауын дамытты, байқағыштығын қалыптастырды, қабілеті шыңдады. Оқушының өзіндік пікір айтып оны қорғай білуіне мүмкіндік жасады. Теориялық білімдерін кеңейтті, логиканың дамуы өздігінен ізденіп жұмыс жасауына мүмкіндік берді. Логикалық тапсырмалар оқушының интеллектуалдық деңгейін көтерді. Осы тапсырманы орындаған кезде оқушылар өз білімдерін көрсетті.

Сонымен қатар 9-11 сынып оқушыларына «Мектеп-оқушы көзімен» атты сауалнама жүргізілді. Бұндағы мақсаты оқушы өзінің сенімді, сүйікімді, білімді ұстаздарын белгілейді. Нәтижесінде осы атқа не болған ұстаздар марапатталды.

11«Ә»сынып оқушылармен «ҰБТ-ға бірге барайық» атты тақырыпта психологиялық тренинг өткізілді. Оқушыларға алдағы ҰБТ дан қорқынышсыз, үрейсіз, теріс эмоцияға бой алдырмауға кеңестер айтылды. Тренинг барысында оқушылар өз ойларымен бөлісіп, пікірталас жүргізілді. «Адам терапиясы» жаттығуында оқушылар алға қойған максаттарын еркін жеткізе білді. Сонымен қатар өткізілген шарамызды қорытындылай оқушыларға тәттілер таратылып, кеңестер айтылды.

«Қобалжу мен үрейді жеңуге қалай көмектесеміз?» атты тақырыпта оқушыларға, ата-аналарға психологиялық топтық кеңес берілді. МОДОға, ҮБТ-ға байланысты түрлі тренингтер, ойындар жүгізілді. Тренинг мақсаты: оқушыларға қорқыныш сезімі туралы мағлұмат бере отырып, түрлі жаттығулар арқылы бойындағы қорқыныш сезімдерін жою; өзара қарым-қатынастарын нығайту. Қорқыныш – қатерлі жағдаяттарда туындайтын қауіп, қолайсыз эмоция. Қорқыныш – бір нәрседен жүрексініп сескенгенде, шошығанда пайда болатын сезім, қауіп-қатер, үрей.

Күтілетін нәтиже: Оқушылардың бойында қобалжу деңгейі төмендейді, сенімді мінез- құлық дағдылары дамиды. Жетістікке ұмтылу қабілеттері қалыптасады. Өз-өзіне деген сенімділігі артады. Жағымды психологиялық ахуал орнап, көңіл-күйлері көтеріледі.

Сонымен қатар оқушылар бір топ нейрогимнастика жаттығуларын орындады. Нейрогимнастика зияткерлік және ақыл-ой мүмкіндіктерін дамытуға көптеген жолдармен ықпал етеді. Миды белсендіру арқылы есте сақтау, зейін, қабылдау, сөйлеу, моторика, ойлау, шығармашылық, өзін-өзі реттеу, өзін-өзі бағалау, мотивация және жалпы соматикалық денсаулық жақсарады.

Осылайша, мектептің психологиялық қызметі оқушылардың әлеуметтік-психологиялық және тұлғалық дамуына, психологиялық денсаулығын сақтауға және оқу-тәрбие үдерісінің барлық қатысушыларына психологиялық қолдау көрсетуге барынша көмек көрсетеді

Соңында SWOT пен талдау жасалды.

SWOT талдау

Күшті жақтар Буллинг, кибербуллинг, зорлық-зомбылық тақырыбында профилактикалық жұмыстар барлық сыныптар камтылды Облыстық семинарға қатысылды Диагностикалық жұмыстар жоспар бойынша жүргізілді Люшер тест өткізіп, оқушылармен жеке жұмыс жүргізілді. Коррекциялық сабақтар толықтай жүргізілді Ата –аналарға,оқушыларға,сынып жетекшілерге психологиялық кеңестер берілді Тренинг барысында өз ойларын ашық айту(оқушылар)	Әлсіз жақтары Диагностика жүргізу барысында оқушылардың сабақта толық болмауы Ата-аналардың оқушыларға көп көңіл бөлмеуі Ата-аналардың түсініспеушілік танытпауы
Мүмкіндіктер Ата –аналармен байланыс Ата – ананың,сынып жетекшінің оқушыларды қолдау Буллинг, кибербуллинг бойынша алдын алу жұмыстары; Өзіндік білімін жетілдіру деңгейін жоғарлату ; Өз тәжірибесін басылымдарға жариялау Ата аналар барынша қолдаса	Қауіп- қатер Көптеген қауіпті сайттардың қол жетімділігі (өз өзіне қол жұмсау) Оқушының смартфон компьютерге тәуелділігі. Оқушы мен мұғалімдердің қарым-қатынасы (сауалнама нәтижесінде) Өгей ата-ананың балаға көңіл аударуы(115баппен тізімде тіркелген) Жалпы отбасы құндылықтарының әлсіздігі және бала тәрбиесінде жас ата-аналар жауапкершілігінің төмендігі 2-3 рет отбасы құрған заңсыз некеде тұратын ата-аналар

**Мектеп психологтарының іс-шара жоспары бойынша
жүргізілген жұмыстардың сілтемелері**

<https://www.facebook.com/share/v/rbMc5Gyqvw7LAPXw/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/z6LFBMHTEeerHXQ2/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/uygdZiFfYv7jL2F9/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/AQAQ61sJ6DtZ1veG/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/MGFirCHfnM7u3Qpi/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/X9ebGr1itY3F2VyR/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/pn27ubTRhVw7L4Nd/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/ESSQD1JCvh1dezpH/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/pGMehGXnSFCa32vm/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/EBN4nBGDhxHkPSeA/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/4vFD06xmBViu6tBz/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/EHq66N82wxmkKu2o/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/X9ebGr1itY3F2VyR/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/pn27ubTRhVw7L4Nd/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/ESSQD1JCvh1dezpH/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/EBN4nBGDhxHkPSeA/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/4vFD06xmBViu6tBz/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/EHq66N82wxmkKu2o/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/zoZRj2qk78ebmF3E/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/bCV41ZaHbiyC8UpD/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/pE7nuaeMCHrc3S8/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/VoTnzEdVmfr5Pvh2/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/RF2xW4goXx8xrHPg/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/KypcF6KcQpgsM3p2/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/ase4f6uUfRcJNyho/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/CUngknMcJ7Aw2gAL/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/5fPSYweA66zWxFwJ/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/Qk3GWpnyras4QBKM/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/xcYBqYDZ2AUrWxbv/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/p/cdb9ERel1JKftJq5/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/AJkzwQCSmvdQFrLn/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/yNi5mKUyhGMwBzGN/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/QRr8u5Cf4r37iF4X/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/YSK6nSLvyzhd8Nmf/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/ZXNiYpmQrxNSN1Q8/?mibextid=qi2Omg>
<https://www.facebook.com/share/v/fkzfdjgeeXRcBTSe/?mibextid=qi2Omg>